

FÖRORD

Ännu ett år har gått då slöjden alltmer varit i fokus. Det märks inte minst på alla spännande initiativ som tas av unga och gamla i Do it yourself-rörelsen (DIY), på mässor och utställningar, i media, i tillfälliga Makers corner, i modevärlden och i integrationsprojekt av olika slag. Det bubblar av slöjd överallt.

Det finns ett stort intresse för slöjd i alla former och det är en utmaning för hemslöjden att fånga upp allt intresse som finns. Föreningsutveckling har varit en fråga som riksförbundet arbetat med under året liksom möjligheterna att hitta nya samarbetsformer med nya grupperingar. Det är viktigt att det finns resurser för samordning och det fortsatta arbetet för en jämställd och integrerad organisation, där alla som är intresserade av handgjort skapande känner sig välkomna.

Riksförbundet har under 2014 fortsatt att besöka föreningarna i de olika länen. Under resorna har man bland annat diskuterat föreningsutveckling men också arbetet med att ”vända pyramiden” och sätta medlemmarna i fokus. I de ideella föreningarna sker ett fantastiskt arbete där handens kunskap tas tillvara och utvecklas och därmed bidrar till att påverka vårt samhälle. Samtal har förts kring föreningarnas möjligheter att ta aktiv del i regionernas kulturplaner och samverkansmodellen som sjösattes 2011 ställer krav på att föreningarna ska vara aktiva regionalt och lokalt. Många goda tankar och idéer finns i föreningarna och rundresan har inneburit ett erfarenhetsutbyte mellan föreningarna.

Ett intensivt arbete har också gjorts under året med att utveckla det vi kallat verktygslådan. Representanter från olika föreningar har arbetat tillsammans för att ta fram metoder som förenklar fören-

ingsarbetet. I verktygslådan finns också underlag för den grafiska profilen och man kan beställa gemensamt material som tagits fram av riksförbundet.

Den växande framtidstron för slöjden har dock grumlats av riksförbundets ansträngda ekonomi. Anslaget till riksförbundet har legat på samma nivå sedan 2010 samtidigt som kostnaderna ökat. Verksamheten kan inte längre kan bedrivas enligt uppdrag från Nämnden för hemslöjdsfrågor och medlemmarnas önskemål. Åtgärder för att stärka ekonomin har under året gjorts bland annat genom uppvaktningar och möten med dåvarande kulturministern och medarbetare i ministerns stab. Tyvärr utan ekonomiskt resultat. I samband med regeringsskiftet har arbetet med att få höjt anslag oförtrutet gått vidare. Vi lyckades få möte med statssekreteraren och socialdemokratiska gruppen i kulturutskottet. En starkt bidragande orsak till att vi fick möta politikerna var det brev som flera av föreningarna skickade till de regionala politikerna på region- och riksdagsnivå. Ett stort tack för det stödet och vi hoppas nu på att det kommer att ge resultat i kommande budgetar.

Styrelsen vill rikta ett stort tack också till alla som ideellt arbetar i föreningarna, till personalen på förbundskansliet, till medarbetarna på tidningen, i förlaget och i butiken – tack för entusiasmen och viljan att bidra till att verksamheten kunnat genomföras under året. Tack också till samarbetspartners på olika plan inte minst i samband med Handmade Issues.

Stockholm april 2015

Malou Örner, ordförande

Hemslöjden

SVENSKA HEMSLÖJDSFÖRENINGARNAS RIKSFÖRBUND

Inom den ideella hemslöjdsverksamheten pågår ett ständigt utvecklingsarbete för att Hemslöjden ska kännas aktuell för alla som redan är intresserade av hemslöjd och för att väcka intresse hos dem som ännu inte upptäckt Hemslöjden.

Vi vet att många fler än de som är medlemmar i en hemslöjdsförening är intresserade av hemslöjd och vi strävar efter att finna ny formerna för att nå dessa. Även de som inte är med i en hemslöjdsförening kan ta del av den ideella verksamheten via olika aktiviteter som kurser, utställningar och andra evenemang men också via tidningen Hemslöjd och Hemslöjdens böcker.

Hemslöjden verkar för slöjden som kultur, men också som näring. Slöjdare arbetar med handverktyg, naturmaterial och återbruk och som näringsgren står slöjden för en hållbar och småskalig produktion. Den ideella verksamheten arbetar för att hålla slöjdnäringslevande och för att föra slöjdarnas kunskap vidare. I tidningen Hemslöjd problematiserar och synliggörs slöjdens möjligheter och hemslöjdsbuti-

kerna visar och säljer slöjdarnas produkter och bistår många gånger slöjdarna i produktutveckling och företagskunnande.

Förutsättningarna för de ideella hemslöjdsföreningarna är olika i de olika länen och inget län är det andra likt. Föreningarna är olika stora och det krävs kraft föra att skapa verksamhet och för att på ideell grund vara en stark part i civilsamhället och samverkansmodellen. Framgången beror mycket på det stöd och den förståelse som finns i regionen för den ideella föreningen och hur samarbetet med hemslöjdskonsulentverksamheten ser ut. Totalt sett genomförs dock oerhört mycket föreningsverksamhet och aktiviteter av ideella krafter, vilket är mycket imponerande.

Riksförbundets önskan är att kunna sammanställa den gemensamma föreningsverksamheten över hela landet utifrån de aktiviteter som görs. Det har emellertid inte varit möjligt att få in uppgifter från verksamhetsåret 2014 från samtliga medlemsföreningar. Föreningarna skriver sina verksamhetsberättelser till sina årsmöten som hålls i mars för lokalföreningarna och i april för länsföreningarna.

MISSION

Vi tillvaratar, utvecklar och förnyar slöjden inom kultur och näring.

VISION

Slöjd ska ha en självklar plats i alla människors dagliga liv.

VÄRDERINGAR

Hållbarhet, kunnighet, kreativitet, gränsöverskridande.

»Det hållbara och det gränslösa perspektivet ska genomsyra hela verksamheten och alla verksamhetsområden.«

Övergripande mål 2014

Hemslöjden – synlig och samtida

Hemslöjden arbetar målmedvetet med att göra Hemslöjden mer synlig och samtida. För att ta tillvara hela den ideella organisationens möjligheter att synas och nå ut med sina aktiviteter, arbetar nu allt fler medlemsföreningar aktivt med den nya gemensam grafiska profilen och med den nya hemsidan. Arbetet med att skapa större delaktighet i organisationen och strävan efter att sätta medlemmarna

i fokus har pågått under hela året, dels genom att kansliets personal rest runt till medlemsföreningar, dels genom särskilda insatser och utbildningar för vissa föreningar.

Riksförbundets uppgift är att samordna och skapa förutsättningar för utvecklingen inom den ideella hemslöjdsorganisationen utifrån de prioriterade områdena.

De övergripande målen för 2014–2017

- Skapa en gemensam stabil väl strukturerad, modern och funktionsgrundad organisation.
- Stärka hemslöjdsföreningarnas kulturposition och roll i samverkansmodellen.
- Stärka möjligheterna för barn och unga att ta del av hemslöjdens omfattande kunskaper.
- Stärka hemslöjdsföreningarna i uppdraget att vara kulturbärande och näringsutvecklande ur ett hållbarhetsperspektiv.
- Stärka föreningarnas verksamhet utifrån ett internationellt och interkulturellt perspektiv.

Prioriterade områden för 2014

- Hemslöjden i civilsamhället.
- Hemslöjdens barn- och ungdomsverksamhet.
- Hemslöjdens arbete för ökad hållbarhet.
- Hemslöjden i ett näringsperspektiv.
- Hemslöjden i ett internationellt och interkulturellt perspektiv.

VERKSAMHET 2014

HEMSLÖJDEN I CIVILSAMHÄLLET

Organisationsutveckling

Riksförbundet och föreningarna

Riksförbundet arbetar med att vända den traditionella hierarkiska pyramiden där riksförbundet är i toppen och medlemmarna i botten. Nu sätts medlemmarna i toppen och i fokus.

Att ändra en inarbetad arbetsmetod i en ideell organisation tar tid, det handlar till stora delar om att bryta invanda mönster och normer.

Den gemensamma övergripande verksamhetsplanen för 2014–2017 har tagits fram i nära samarbete mellan medlemsföreningarna och riksförbundet. Verksamhetsplanen innefattar även uppdraget från Nämnden för hemslöjdsfrågor till Svenska Hemslöjdföreningarnas Riksförbund.

VERKTYGSLÅDAN Under året har en arbetsgrupp arbetat fram en ”verktygslåda” med material som underlättar i föreningsverksamheten. Materialet ligger på den gemensamma hemsidan och innehållet har vid flera tillfällen kommunicerats med medlemsföreningarna. Arbetet med att fylla på verktygslådan fortsätter och vid behov kommer en föreningsutbildning att genomföras under 2015.

Verktygslådan innehåller:

- Tips och råd om hur man bildar en ideell hemslöjdsförening.
- Information om vad det innebär att som förening tillhöra den ideella hemslöjdsorganisationen.
- Information om vilka medlemsförmånerna är och hur man hanterar medlemsavgifter och arbetar med hemslöjdens gemensamma värdegrund.
- Normalstadgar för läns- och lokalföreningar.
- Ordlista, förklaringar på ord och begrepp som rör mötesteknik.
- Riktlinjer för valberedning.

FÖRENINGSBESÖK Under året har förbundskansliets personal, och ibland representanter från styrelsen, besökt medlemsföreningarna runt om i landet. Man har bland annat diskuterat handlingsplaner/verksamhetsplaner, kontakten med regionen, utvecklingsmöjligheter för barn och ungdomsverksamheten, Hemslöjdens samlingar på Digitalt museum, Hemslöjdens nya grafiska profil, interkulturella frågor, näringsfrågorna inom hemslöjden samt föreningarnas förväntningar på och behov av riksförbundet.

Föreningskonferensen

Riksförbundet anordnar en föreningskonferens varje år för utbildning, erfarenhetsutbyte och inspiration. År 2014 anordnades en konferens med temat föreningslivets utmaningar. Under två dagar arrangerades föreläsningar och workshops och bland talarna fanns Anna Iwarsson, rådgivare om framtidens ledarskap och f.d. generalsekreterare i Friskis & Svettis riks, Friedrike Roedenbeck, kanslichef på Nämnden för hemslöjdsfrågor, Anna Åhlin Häggström, föreningsutvecklare SHR, Lotta Ahlvar, VD vid Handarbetets vänner och Frida Arnqvist Engström, författare till boken *Gerillaslöjd*.

Under punkten ”Öppet forum” lyfte föreningarna aktuella frågor från de lokala- och regionala verksamheterna. Bland annat fick vi veta att de lokala föreningarna i Västmanland hade aktiviteter i hela länet under världstovningsdagen och från Gotland rapporterades att bytet av huvudman för hemslöjds-konsulenterna vitaliserat och skapat nya möjligheter för föreningen. I Ångermanland har samarbetet med SFI lett till att föreningen nu har en vävstol på skolan och att kvinnorna kommer till föreningen.

Gemensam grafisk identitet

Under jubileumsåret 2012 användes en gemensam grafisk identitet för hemslöjdsaktiviteter i hela landet. Hemslöjden stod som tydlig avsändare och genomslaget blev stort! På stämman året därpå beslöts att den nya gemensamma identiteten skulle genomgå hela verksamheten, och under 2014 har arbetet

med att implementera den grafiska identiteten i hela organisationen fortsatt.

Den nya grafiska profilen togs fram av kommunikationsbyrån SNASK i samarbete med riksförbundet, och både Hemslöjdens varumärke och grafiska profil har rönt mycket uppmärksamhet internationellt.

Hemslöjdsföreningarnas förväntningar på riksförbundet

Utan riksförbundet skulle den ideella verksamheten utarmas. Riksförbundet har en inspirerande och utbildande uppgift och för bästa möjliga genomslag behövs en långsiktig och stabil verksamhet. (Se nedan.)

Hemslöjdsföreningarnas roll som huvudman och projektägare

Under året har nio hemslöjdsföreningar varit huvudman för hemslöjdskonsulentverksamheten. Vid årsskiftet 2014/15 övergår huvudmannaskapet för hemslöjdskonsulenterna på Gotland till Gotlands museum och det statliga stödet för rikskonsulenterna i spets vid föreningen Svenska Spetsar upphör.

Riksförbundet har under året arbetat för att stärka hemslöjdsföreningarna i deras roll som huvudman, bland annat har Riksförbundet föreslagit ett kollektivavtal hos arbetsgivarorganisationen Idea för de konsulenter som är anställda av en hemslöjdsförening och anordnat en utbildningsdag i arbets-

givaransvar för representanter från föreningarna.

Verksamhetschefen vid Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund har dessutom, tillsammans med kanslichefen på Nämnden för hemslöjdfrågor, bistått Blekinge läns Hemslöjdförening och Gotlands läns Hemslöjdsförening i samband att dessa överlåtit huvudmannaskapet för konsulenter till regionen respektive Gotlands museum.

Vad gäller Svenska Spetsar har verksamhetschefen vid Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund och en representant från riksförbundets styrelse fortsatt att arbeta tillsammans med föreningen för att utveckla nya arbetsmetoder för verksamheten.

Riksförbundet har gett råd och stöd till Västerbotten läns Hemslöjdsförening som var projektägare för utställningen Next Level Craft och till slöjdprojektet Slodydify Society som drevs i de fyra norrlandslänen (Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland) under Kulturhuvudstadsåret 2014.

Medlemskap i Ideell Arena

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund tecknade 2014 ett partnerskapsavtal med Ideell Arena – en plattform där ideella organisationer kan mötas och dela med sig av sina erfarenheter och kunskaper.

Riksförbundets personal har deltagit i seminarier, nätverk, möten och Ledarskapsarenan för att få fördjupad kunskap om civilsamhället, omvärldsanalys, ledarskap, organisation och nätverksbyggande.

Föreningarna vill att riksförbundet ska:

- Driva gemensamma frågor för föreningslivet i civilsamhället och arbeta för att föreningslivet kommer med i "bredare sammanhang".
- Driva frågor för föreningarna på riksnivå mot myndigheter och andra samarbetsparter.
- Initiera frågor på riksnivå som är svåra att driva regionalt och lokalt.
- Skapa intresse för Hemslöjdens föreningsverksamhet och öka engagemanget.
- Kommunicera hemslöjden utifrån gemensam värdegrund och profil.
- Ordna stora utställningar och event.
- Hålla workshops i olika frågor.
- Ordna större gemensamma aktiviteter som når ut i hela landet.
- Vidareutveckla Hemslöjdens fina kursutbud.
- Ordna seminarier och utbildningar för föreningarna.
- Bidra till ett större kontaktnät för Hemslöjden.
- Vara behjälplig i vissa arbetsgivarfrågor.
- Arbeta vidare med den gemensamma hemsidan.
- Vidareutveckla det gemensamma medlemsregistret.
- Ta fram profilmaterial som kan användas på mässor och utställningar.
- Arbeta vidare med nyhetsbrev för både intern- och extern kommunikation.

Hemslöjdens kärna – slöjdkunskapen

Hemslöjden bygger sin tradition och utveckling på kunskapen om slöjdens tekinker, material och verktyg. Vi lär av de traditionella kunskaperna och tar tillvara och omvandlar dem till dagens behov. Detta gör att Hemslöjden alltid kan vara aktuell och samtida. Kunskapen förs vidare till nya målgrupper i nya generationer.

Sätergläntan, Institutet för slöjd och hantverk

Sätergläntan i Insjön, Dalarna, är utbildningssäte inom väv, sömnad, trä och smide med 1–3-åriga utbildningar och kortare veckoutbildningar. Sätergläntan spelar en viktig roll i arbetet med att bevara och utveckla slöjdtraditioner, både konstnärligt och tekniskt. Entreprenörskap och produktutveckling utgör viktiga inslag i de långa utbildningarna. Riksförbundet med sina medlemsföreningar, är huvudägare.

Riksförbundet utser ordförande samt tre ledamöter till Sätergläntans styrelse och verksamhetschefen vid riksförbundet är adjungerad till styrelsens möten. Verksamhetschefen för riksförbundet och Sätergläntans rektor träffas regelbundet för att skapa samverkan. Under 2014 har samarbeten kring Slöjdklubben handledarutbildning diskuterats. Sätergläntan har under året börjat anpassa sin visuella identitet efter Hemslöjdens gemensamma, och har under hösten anställt en kommunikatör som samarbetar med riksförbundets kommunikatör.

Hemslöjdens kurser

Medlemsföreningarna driver en omfattande kursverksamhet. Den är viktig för att förmedla den breda kunskapen om slöjd. Kurserna förmedlar kunskap om material, slöjdtekniker, bruksting och folkkonstens uttryck, samt slöjdens betydelse för ett hållbarare samhälle. I stort sett alla medlemsföreningar anordnar kurser. Riksförbundet erhåller ett anslag från Skolverket för att driva kursverksamhet i hela landet. Anslaget täcker en del av omkostnaderna för kurserna. Riksförbundet har under året sett över hur man kan utveckla Hemslöjdens kurser och inlett ett samarbete med Hemslöjdens förlag. Detta arbete kommer att fortsätta kommande år.

Handmade Issues

Handmade Issues är ett nytt event som vill bidra till att öka statusen för praktiskt kunnande i förhållande till teoretiskt kunnande. Genom eventet vill vi uppmärksamma dessa frågor via workshops, debatt och utdelning av stipendier till unga talanger. Vi vill också uppmärksamma de likheter och släktskap som finns mellan handgjort skapande på olika håll i världen. Slöjden har i alla tider och på alla platser utvecklats genom ett samspel mellan tekniker och lokala material. Föremål skapas med en ofta självklar praktisk funktion, och med respekt för människan och jordens resurser. Det förhållningssättet har gjort att en flätad korg ofta ser sig ganska lik ut, oavsett var i världen den flätats.

HANDEMADE ISSUES 2014 För att genomföra projektet söktes samarbete med sponsorer med intresse för framtidens design och hantverk. Sponsorer som Klässbols Linneväveri, Etsy, Designtorget, Kinaresor/Hemslöjdsresor och Nobis Hotel samarbetade med Hemslöjden under eventet.

I programmet deltog: muraren och författaren Mattias Tesfaye, från Danmark, som pratade om kloka händer och om värdet av hantverk; Maria Diedrichs, redaktör på tidningen Hemslöjd, som presenterade en ny generation slöjdare; Mark Shaw, ansvarig för policy på Etsy, som gav en introduktion till hemligheterna för att bli synlig och framgångsrik på Etsy.

En paneldebatt om framtidens framgångsfaktorer för slöjdare, formgivare och hantverkare hölls och i debatten deltog Amanda Hasselström, Creative Director Designtorget; Jögge Sundqvist, professionell slöjdare; Mark Shaw, Etsy; Maria Diedrichs, redaktör tidningen Hemslöjd.

Ett unikt samarbete mellan Hemslöjden och Designtorget genomfördes genom att Designtorget erbjöd utvalda slöjdare en plattform i sin butik på Kulturhuset i Stockholm.

Under eventet delade riksförbundet ut totalt 100 000 kronor från fyra stipendiefonder som riksförbundet förvaltar. (Se vidare under stipendieutdelning).

Biljetterna sålde slut vilket betyder att 150 personer besökte eventet. Vi konstaterade att det var en blandad publik bestående av hemslöjdens medlemmar, andra hemslöjds- och formintresserade och studenter vid skolor.

Hemslöjdens samlingar

Databasen Hemslöjdens samlingar började byggas upp 1996 och består nu av 45 000 hemslöjdsföremål fördelat på 34 deldatabaser. Detta stora arbete har genomförts gemensamt av berörda hemslöjdsföreningar, Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund och Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Under 2014 bytte databasen plattform, vilket gjorde att samlingarna blev tillgängliga på Digitalt museum. Under året publicerade föreningarna nästan 2 000 slöjdföremål från samlingarna. Dessutom har ett 30-tal digitala mappar som presenterar olika slöjdtekniker, slöjdare/formgivare och ortsspecifika föremål publicerats.

Sedan 2014 är Riksförbundet förvaltare av Hemslöjdens samlingar. Nämnden för hemslöjdsfrågor ansvarar för licenskostnaderna. Totalt tolv hemslöjdsföreningar arbetar i dag i sina samlingar.

Projektets förvaltningsgrupp består av representanter från Medelpads Hemslöjdsförening, Kronobergs Hemslöjdsförening, Skånes Hemslöjdsförbund samt representant från Nämnden för hemslöjdsfrågor och projektledaren från Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund. Under året har en licensmodell skapas som är anpassad efter Hemslöjdens organisation.

HEMSLÖJDENS SAMLINGAR 2014 En manual för arbetet med Hemslöjdens samlingar i det nya databaseringsverktyget kommer att vara klar i början på 2015. Under 2014 har dessutom följande arbete med samlingarna genomförts:

- En inspirationsdag om Hemslöjdens samlingar anordnades för föreningarna i maj och ett seminarium om samlingarna genomfördes i augusti.
- Projektledaren hade en monter på Väv-mässan i Umeå för att informera om Hemslöjdens Samlingar.
- Information om samlingarna gavs också på hemslöjdens föreningsmöte i november.
- Tidningen Hemslöjd skrev i nr 1 2014 om Hemslöjdens samlingar på Digitalt museum.
- Projektledaren har besökt Kalmar läns Hemslöjdsförening, Skaraborgs läns Hemslöjdsförening och Dalarnas Hemslöjdsförbund för att gå igenom föreningarnas samlingar och diskutera hur föreningarna ska komma vidare i arbetet med sina samlingar. Några av deldatabasägarna har besökt förbundskansliet för att diskutera samma frågor. Projektledaren har också vid två tillfällen besökt Skånes Hemslöjdsförbund.

- Under hösten ansökte riksförbundet om projektmedel från Nämnden för hemslöjdsfrågor och från Internetfonden för fortsatt utvecklingsarbete av Hemslöjdens samlingar. Projektmedel erhöles från Nämnden för hemslöjdsfrågor medan ansökan till Internetfonden avslogs. Projektarbetet med Hemslöjdens Samlingar fortsätter under 2015.

Hemslöjdens förlag

Genom att ge ut böcker på eget förlag, Hemslöjdens förlag, kan riksförbundet låta den genuina slöjdkunskapen spridas till ännu fler. Hemslöjdens förlag samarbetar med de främsta slöjdarna och experterna inom respektive ämnesområde och producerar böcker som både ska ge inspiration och djup kunskap.

Förlaget ger ut två typer av böcker, gör-det-självböcker där man kan följa de olika greppen för att tillverka saker för hand inom slöjdens olika tekniker samt fördjupningsböcker inom olika slöjdtekniker och material.

Förlaget har idag 16 titlar om slöjd. Under 2014 har fyra böcker kommit ut *Metaller – Hantverkare och arkologi* av Gustaf Trotzig, *Plåtslöjd* av Kalle Fors och Gunnar Jeppsson, *Gerillaslöjd* av Frida Arnqvist Engström och *Broderier från 50- och 60-talen* av Ann-Sofie Svansbo i samarbete med Östergötlands museum.

Hemslöjdens förlag har under året sålt ca 16 000 böcker.

Tidningen Hemslöjd

Slöjden behöver också en röst för att formulera och kommunicera vad hemslöjd är. Slöjdaren är inte alltid själv så pratsam om det hen gör och om slöjdens betydelse. Här spelar tidningen Hemslöjd en viktig roll.

Tidningen Hemslöjd är Sveriges största tidning om slöjd, hantverk, folkkonst och konsthantverk och kommer ut med sex nummer per år. Tidningen är främst en prenumererad tidning men går också att köpa som lösnummer i Pressbyrå, hemslöjdsbutiker och andra initierade butiker. Hemslöjd är en prenumererad tidning med en TS-upplaga 2014 om 14 200 ex, en ökning med 5 % i en tuff och vikande bransch.

Tidningen har de senaste åren uppmärksammats stort med vinster och nomineringar till olika priser och omnämns ofta i annan media. Förutom utnämningen till Årets Kulturtidskrift 2014 vann tidningen Hemslöjd Svenska Publishingpriset i kategorin Facktidning/Specialtidning för tredje året i rad.

HEMSLÖJDENS BARN- OCH UNGDOMSVERKSAMHET

Barn och unga har sedan många år varit ett prioriterat område för Hemslöjden. Det är angeläget att pröva olika metoder för att utveckla och stärka arbetet med barn- och ungdomsverksamheten inom föreningslivet.

Under året har riksförbundet, vid rundresorna till föreningarna, diskuterat den barn- och ungdomsverksamhet som drivs inom föreningsverksamheten. Med fler unga inom organisationen kan hemslöjdsföreningarna bli en starkare part i det civila samhället.

Slöjdklubben

Slöjdklubben är en verksamhet som Hemslöjden driver sedan 2005 och som riktar sig till barn 7–14 år. Slöjdklubbar arrangeras över hela landet och i lite olika regi. Hemslöjdsföreningar, hemslöjdskonsulenter och studieförbund kan hålla i slöjdklubben och ibland samarbetar olika aktörer.

Inom konceptet Slöjdklubben finns även handledarutbildning som oftast anordnas av hemslöjdskonsulenter. Många av handledarna som gått utbildningen är verksamma inom skolan.

Under året har riksförbundet haft diskussioner med medlemsföreningarna angående slöjdklubbar och barnverksamheten inom föreningsverksamheten. Det har framkommit att det på ideell basis kan vara

komplikerat och tidskrävande att driva en slöjdklubb enligt hela konceptet.

Det är angeläget att förenkla slöjdklubbskonceptet, så att slöjdklubbar kan drivas inom den ideella föreningsverksamheten, samtidigt som handledarutbildningarna fortsätter att drivas för både handledare i föreningslivet och pedagoger i skolan. För att finna formerna för detta har samtal förts med föreningarna, hemslöjdskonsulenter, Sätergläntan och Nämnden för hemslöjdsfrågor. Ett mål är att så många barn som möjligt ska kunna ta del av Hemslöjdens kunskaper och pedagogik. I dagsläget finns en arbetsgrupp med representanter från hemslöjdsföreningarna, hemslöjdskonsulenter, Nämnden för hemslöjdsfrågor och riksförbundet som innan sommaren 2015 ska ha kommit fram till en modell som fungerar för dem som vill driva slöjdklubb.

För att barn och de som slöjdar med barn ska hitta riktigt mycket inspiration och nya saker att slöjda har riksförbundet inlett ett samarbete med sajten 365 saker att slöjda, www.365slojd.se, som drivs av hemslöjdskonsulenter. Här fylls ständigt på med nya slöjdprojekt, och de som är lämpliga för barn läggs upp under fliken Slöjdklubben. Sajten är etablerad och har många besökare som nu också hittar Slöjdklubben här. Slöjdklubben.se är nedlagd och de projekt som fanns på slöjdklubben.se finns nu på 365 saker att slöjda, i ett mer lättillgängligt format.

»Det är angeläget att förenkla slöjdklubbskonceptet, så att slöjdklubbar kan drivas inom den ideella föreningsverksamheten.«

HEMSLÖJDENS ARBETE FÖR ÖKAD HÅLLBARHET

I vår strävan efter en mer hållbar livsstil är hemslöjden en naturlig inspirationskälla. Den rymmer kunskap om kretslopp och hållbar konsumtion – slöjdade föremål tillverkas ofta lokalt, småskaligt och energisnålt.

Hållbar utveckling växer fram i samspelet mellan tre ömsesidigt beroende delar – ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Detta innebär att hållbarhet genomsyrar all verksamhet inom Hemslöjden.

För hemslöjdsföreningarna tog man 2008–2009 fram en gemensam policy för hållbar utveckling. Hemslöjden kan emellertid bli ännu mer tydlig i sitt hållbarhetsarbete och policyn är i behov av uppdatering. Detta kommer att ske under 2015 tillsammans med arbetsgruppen för föreningsverksamheten.

Riksförbundet har även en arbetsmiljöpolicy som tar upp hur hemslöjden kan bli ännu mer hållbar i det vardagliga arbetet. Detta dokument är i ständig utveckling och frågorna diskuteras alltjämt.

HEMSLÖJDEN SOM NÄRINGSGREN

Gesäll- och mästarbrev

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund har förtroendet att utse granskningsnämnd för vissa gesäll- och mästarbrev. Berörda yrken är handvävning/konstvävning, broderi/konstbroderi, stickning, handstickning/handstickningsmaskin, samt från 2015 även yrket träslöjd.

ÅTGÄRDER 2014 Under året har en översyn gjorts av reglerna för gesällbrev och även en anpassning till de nya mästarbrevsbestämmelserna som Sveriges Hantverksråd har genomfört. Vidare har regler för gesällbrev i slöjdsyrket – trä utarbetats under året.

För att visa på de nya möjligheterna att söka gesäll- och mästarbrev deltog riksförbundet i en monter Vävmässan i Umeå.

Butiken Svensk slöjd

Genom bolaget Svensk Slöjd driver Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund butiken Svensk Slöjd. Butiken är en konceptbutik, vilket innebär att butiken har i uppdrag att ligga i framkant när det gäller att visa ny slöjd, visa den bästa slöjden från de bästa slöjdarna och vara ett ansikte utåt för hemslöjden. Antalet slöjdare som levererar till butiken är ca 200.

Butiken fyller även en funktion som inspirationskälla. Skolor gör studiebesök och press och media lånar slöjd till reportage och tips. Dessutom används butikens pressbilder flitigt både i press och i sociala medier.

Under året har butiken, som ligger på Nybrogatan i Stockholm, haft problem med att staden renoverat gatan under hela hösten. Arbetet har inneburit att framkomligheten till butiken varit begränsad, vilket lett till minskad försäljning under två månader.

»Slöjden rymmer kunskap om kretslopp och hållbar konsumtion.«

INTERNATIONELL OCH INTERKULTURELL VERKSAMHET

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund har med sin verksamhet stora möjligheter att främja etnisk och kulturell mångfald och utveckla internationellt och interkulturellt utbyte.

Ett av Hemslöjdens mål är att finna en modell som visar slöjden utifrån ett globalt perspektiv. För att öka mångfalden inom Hemslöjden är det dessutom angeläget att identifiera samarbetspartners inom och utanför landets gränser. Lika viktigt är det att finna samverkansformer inom det interkulturella fältet. För att nå nya målgrupper söker Hemslöjden nya sätt att agera. Det är en ständigt pågående process, där vi omvärderar och bryter invanda mönster, normer och arbetsmetoder. I fokus ligger alltid mötet mellan människor och att samarbeten sker på lika villkor.

Medlemskap i utländska förbund

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund är medlem i Europeiska Hemslöjdsförbundet (European Folk Art and Craft Federation, EFACF) och i det Nordiska hemslöjdsförbundet.

Verksamhetschefen sitter i styrelsen för det Europeiska hemslöjdsförbundet. Styrelsen har träffat både den holländsk hemslöjdsorganisation och den Österrikiska hemslöjdsorganisationen för att diskutera deras eventuella medlemskap i organisationen.

UTBYTEN 2014 Engagemanget i det Europeiska hemslöjdsförbundet ledde under 2014 till att:

- Estlands hemslöjdsorganisation bjöd in verksamhetschefen till sin stora jubileumsutställning. I utställningen tackades Sverige och Finland för stödet till uppbyggnaden av Estniska hemslöjden.
- I samband med att Riga var Kulturhuvudstad 2014 bjöds verksamhetschefen in för att tala om den svenska hemslöjdsorganisationen utifrån te-

mat spetsar. I Riga hölls också ett möte med det Nordiska hemslöjdsförbundet.

Internationella nätverk

I Sverige har den uråldriga kunskapen om hur slöjd blir till hållits levande och utvecklats i över hundra år. Detta beror bland annat på den svenska hemslöjdsorganisationen med ideellt föreningsliv, kunniga hemslöjdskonsulenter och ekonomiskt stöd från staten genom Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Genom åren har riksförbundet upparbetat ett antal internationella kontakter inom slöjdområdet. Riksförbundet får bland annat därigenom många förfrågningar om att delta i olika internationella projekt och att delta i olika konferenser för att prata om den svenska hemslöjden och dess organisation.

HÄNDELSE 2014

- Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund bjöds in till en konferens och workshop med textil inriktning i Jordanien. Deltagarna var forskare och specialister inom hantverk, slöjd och arkeologi från hela världen. Verksamhetschefen och f.d. hemslöjdskonsulenten på Gotland pratade om den svenska hemslöjdsorganisationen och hur den svenska hemslöjden har överlevt och alltjämt är samtida utifrån ett forskarperspektiv.
- Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund har fått ett flertal förfrågningar om att delta i EU-projekt om slöjdens utveckling. Riksförbundet har valt att tillsammans med Köpenhamns universitet och Ecole des hautes études en sciences sociales i Paris, bli en part i en EU-ansökan från Creative Europe som driver projekt "Weaving creativity". Målet är att förbundet ska finnas med i ett världsomspännande nätverk och att en workshop ska genomföras i Sverige under 2016.

»Ett av Hemslöjdens mål är att visa slöjden utifrån ett globalt perspektiv.«

SYNLIGHET OCH KOMMUNIKATION

Den visuella identiteten

Hemslöjdens varumärke byggs upp av den verksamhet som bedrivs runt om i landet, och för att få draghjälp av varandra behövs en gemensam nämnare och en tydlig avsändare.

Efter förbundsstämman 2013 påbörjades arbetet med att ta fram en gemensam visuell identitet för hela organisationen. Den visuella identiteten presenterades i sin helhet i början av 2014 i och med att hemsidan hemslojden.org fick ett nytt utseende.

Under 2014 har förbundskansliet tagit fram fysiskt marknadsföringsmaterial, digitala mallar och manualer – allt för att göra det lättare för föreningarna att använda den visuella identiteten i sin kommunikation. Implementeringen av den visuella identiteten har även skett med utbildningsdagar runt om i landet och arbetet kommer att fortsätta under 2015.

Sociala medier

Under 2014 ökade antalet gilla markeringar på Hemslöjdens Facebook-sida från 1707 stycken till 2930 stycken. Det innebär också att vi når nya målgrupper på grund av fler delningar och kommentarer på de inlägg som görs på sidan.

I slutet av 2013 öppnade butiken Svensk Slöjd ett konto på Instagram. Sedan dess har 362 bilder publicerats och idag har kontot mer än 1800 följare. Under 2014 har antalets gillamarkeringar på butikens Facebook-sida stigit från 3900 till 4680 stycken. En ökning med 20 %.

Tidningen Hemslöjds Facebook-sida har även den fått fler gillamarkeringar under 2014. Från 3447 till 4584, vilket motsvarar en 33 % ökning.

Hemslöjdens förlag ökar också stor, från 1008 till 1506 gillamarkeringar, vilket är en ökning med 50 %.

»För att få draghjälp av varandra behövs en tydlig avsändare.«

Media

Under året har det skrivits om Hemslöjden i media över hela landet. Vad vi kan utläsa av de rapporter riksförbundet får från press och media har ca 500 artiklar om Hemslöjden varit införda i papperstidningar och uppskattningsvis 1000 inlägg i sociala medier som Facebook, Twitter, Instagram och andra bloggar. Föreningarna är bra på att nå ut i lokalmedia och rapporterar om inslag i lokalradion och i lokal-tv.

Hemsidan hemslojden.org

I januari 2014 slogs hemsidorna hemslojden.org och alltomhemslojd.se ihop till en gemensam sida. Den gemensamma hemsidan har nu adressen hemslojden.org och innehåller information om alla föreningar, ett kalendarium med hundratals slöjdaktiviteter, nyheter och information om organisationen. Hemsidan har drygt 10 000 unika besök/månad. Kalendariet har bidragit till att föreningarna fått fler besökare till sina aktiviteter.

Nyhetsbrev till medlemmar

Ett nyhetsbrev skickas ut till Hemslöjdens alla medlemmar en gång i månaden. Nyhetsbrevet innehåller tips och information från verksamheten runt om i landet och centralt från riksförbundets kansli. Öppningsfrekvensen ligger på cirka 55–65 %.

Internt nyhetsbrev

Med jämna mellanrum skickas ett internt nyhetsbrev ut från riksförbundets kansli. Nyhetsbrevet primära målgrupp är ordföranden i läns- och lokal-föreningar, men på sändningslistan finns även hemslöjdsbutiker, läns-hemslöjds-konsulenter/utvecklare, personal på Nämnden för hemslöjdsfrågor och Sätergläntan.

Syftet med dessa nyhetsbrev är att berätta om saker av mer intern karaktär, exempelvis verktyg och mallar för styrelsearbetet, manualer för den visuella identiteten, hur man gör för att beställa marknadsföringsmaterial och så vidare.

Evenemang och arrangemang under 2014

HEMSLÖJDEN I MEDIA Tidningen Hemslojd och Hemslojdens förlag har under året medverkat i radio och tv vid följande tillfällen:

- 8 nov SVT, *Sverige*, Kalle Forss och Gunnar Jeppsson medverkade med boken *Plåtslojd*.
- 28 augusti SVT, *Gomorrön Sverige*, Frida Arnqvist med *Gerillaslojd*.
- 20 juni Sveriges Radio, *OBS*, tidningen Hemslojd tas upp med anledninga tidningens temanummer om björk.
- 26 oktober SVT, *Kulturnyheter*, Malin Vessby intervjuades efter utnämningen till Årets Kulturtidskrift.
- Slutet av oktober Sveriges Radio P3, *Morgonpasset*, Maria Diedrichs medverkar med anledning av temanumret Hela Djuret.

MÄSSOR Under året har Svenska Hemslojdsföreningarnas Riksförbud, Hemslojdens förlag och tidningen Hemslojd deltagit på ett antal mässor.

- **Syfestivalen i Älvsjö.** På syfestivalen samordnade riksförbundet ett aktivitetstorg där Hemslojdens förlag, tidningen Hemslojd, Sätergläntan, föreningen Svenska Spetsar och Stockholms läns Hemslojdsförening deltog tillsammans med riksförbundet. I programmet ingick också Frida Arnqvist, författare till boken *Gerillaslojd*, Maria Gullberg, författare till boken *Virka*, stickexperten Helene Wallin och broderiexperten Carina Olsson. Mässan besöktes av 13 748 personer.
- **Vävmässan i Umeå.** På denna mässa deltog Hemslojdens förlag, tidningen Hemslojd och riksförbundet. Riksförbundet hade en monter för att marknadsföra de reviderade bestämmelserna för gesäll- och mästarbrev i handvävaretyget, broderiyrket och stickningsyrket och för de nya bestämmelserna för träslöjdsyrket. Samtidigt marknadsfördes Hemslojdens samlingar och Slöjdklubben. Tidningen Hemslojd sålde prenumerationer och tidningen delades även ut till alla passagerarna på Vävtåget som åkte från Göteborg upp till Umeå via Stockholm. Hemslojdens förlag sålde böcker på mässan. Mässan besöktes av ca 7 000 personer.
- **Bok & Bibliotek i Göteborg.** Hemslojdens förlag och tidningen Hemslojd deltog på Bok & Bibliotek i september. Förlaget hade flera programpunkter i montern bland annat "Från halm-

balshus till knyppling", "Brodera på linne", "Gerillaslojd", "Sluta slösa på djuren", Hela djuret – eller halva?", "Lösningarna finns i slöjden!", "Virkout", "Slöjda grönt", "Plåtslojd" och "Virkskola".

Medverkande i monterns program gjorde Slöjd & Byggnadsvård, författaren Monica Hallén, författaren Frida Arnqvist Engström, redaktör Maria Diedrichs, slöjdaren Knut Östgård, chefredaktör Malin Vessby och sameslojdstiftelsens vd Mari-Ann Nutti. Från Slöjd i Väst deltog Hillevi Gunnarsson, Malin Karlsson och Carl-Olof Engström.

Tidningen hade release av nr 5 2014 med tema *Hela Djuret* Tidningen genomförde tre panelsamtal med olika slöjdare i Hemslojdens monter samt deltog i panelsamtal med Föreningen Sveriges Kulturtidskrifter om villkor och utmaningar för kulturtidskrifter på Pustervik tillsammans med företrädare för andra tidskrifter.

Mässan besöktes av 97 133 personer.

BOKSLÄPP Under året har Hemslojdens förlag haft följande boksläpp:

- *Metaller hantverkare och arkeologi* Bokdagar på Historiska museet Stockholm, 29–30 mars.
- *Gerillaslojd* Boksläpp på Kulturhuset i Stockholm. Kulturhuset uppskattade antal besökare till 150 personer, vilket var den bästa publiksiffran de haft för något liknande evenemang. Publiken bestod mest av "nya hemslojdsintresserade".
- *Broderier från 50- och 60-talen* Boksläpp på Läns-museet Linköping 6 december. 230 personer besökte boksläppet som också sammanföll med vernissage för en utställning med samma namn.

UTSTÄLLNINGAR OCH ANDRA EVENEMANG Under året har Hemslojdens förlag även arrangerat följande:

- Utställningen *Brodera på linne* med textilier från boken vandrar runt i alla hemslojdsbutiker i Dalarna under feb/mars.
- Broderievent på Växbo lin, 26 april.
- Utställningen *Brodera på linne* är med på Sommarutställning på Leksands kulturhus.
- Broderisymposium på Sätergläntan 5–6 aug.
- Slöjdbiennalen i Linköping, 6–7 okt.
- Föreläsning på Beckmans skola med Sarah Corbett, Gerillaslojd (Nyckelviks skolan, HV och Konstfack inbjudna).
- Utställning *Broderier från 50- och 60-talen* på Östergötlands museum 6 dec–12 april.
- Utställning *Broderier från 50- och 60-talen* på Galleriet, Östgöta Hemslojd 6 dec–12 jan.

KAMPANJER Hemslöjdens förlag har under året genomfört ett antal kampanjer:

- Förlaget har haft 6 helsidesannonser i tidningen Hemslöjd under året.
- Samarbete med tidningen Handarbete & Pyssel 4–17 feb (bilaga till Expressen, GT och Kvälls Posten). Beskrivningar från böckerna *Brodera på linne* och *Virka*.
- Annonser Allers stickbilaga 13 feb.
- Bokrea februari.
- Ny bokkatalog i september.
- Medlem/prenumerationskampanj i november med förhandspris på ny broderibok.
- Broderiakademiens medlemstidning, annonser och recension.

SMYGLÄSNING Tidningen Hemslöjd arrangerade förhandstitt i tidningen vid två tillfällen:

- 16 januari 2014, firande av *Fiber* nr 6 2013 med spinning och mingel på bokhandeln Konst-ig, Åsögatan, Stockholm.
- 13 juni, release av *Björk* nr 3 2014 i Umeå i samband med vernissagen av utställningen Next Level Craft. Malin Vessby höll i ett panelsamtal.

SEMINARIER OCH TEMAKVÄLLAR Tidningen Hemslöjd medverkade under året även i följande evenemang:

- November – ABF hade ett seminarium om naturlig färgning. Maria Diedrichs var samtalsledare.
- 4–5 december – En kväll om återbruk, textil och hållbart mode i samarbete med Form/Design Centrum, Staden Malmös Hemslöjdsförening och Sveriges Konsumenter. Redaktör Maria Diedrichs höll en spaning kring hållbart och ohållbart mode, chefredaktör Malin Vessby ledde ett panelsamtal med deltagare från slöjd-, mode- och textilvärlden. Redaktionssekreterare Liv Blomberg organiserade och sålde prenumerationer.

- December – Föreningen Sveriges Kulturtidskrifter. Maria Diedrichs var panelmedlem vid tema-kväll om digitalisering.

HÄNDELSER I BUTIKEN Butiken Svensk Slöjd rapporterar följande från 2014.

- Vid varje nytt nummer av tidningen Hemslöjd har butiken gjort en fönsterskyltning utifrån tidningens tema. Samma sak när Hemslöjdens förlag lanserat en ny bok.
- Under sommarens turistmånader hade butiken särskilt sommartema ”Dalarna”, där både nya och gamla rosenmönster lyftes fram.
- Den 80-åriga kurbitsmålarna Gerd Scherp var i butiken under en dag och målade träskor. Dessutom dekorerade hon postens stora grå låda utanför butiken med inspirerande kurbitsmönster. Detta uppmärksammades bland annat av tidningen Elle i både text och bild.
- Gerillaslöjdaren Garnapa stickade in det träki-ga byggstängslet utanför butiken i samband med förlagets release av boken *Gerillaslöjd*. Garnapa hade också en utställning i butiken med bland annat en instickad cykel.
- Under december besökte Stefano Gabbana från varumärket Dolce&Gabbana butiken under en inspirationsresa. Han gjorde en hel del inköp.
- Trendanalytiker Li Edelkoort har sedan 2001 besökt Svensk Slöjds butik minst två gånger per år. Även under 2014 gjorde hon besök och inköp i butiken under sin vistelse i Sverige.
- Butiken gör viss traditionell annonsering, men av kostnadsskäl begränsas den till utvalda målgrupper. Turister, både svenska och utländska, en prioriterad grupp och har under året nåtts via fyra olika kanaler. De slöjdintresserade nås via en annons i varje nummer av tidningen Hemslöjd.

»Stefano Gabbana från varumärket
Dolce&Gabbana besökte butiken under
en inspirationsresa.«

VERKSAMHETS- BERÄTTELSE 2014*

HEMSLÖJDEN I CIVILSAMHÄLLET

Hemslöjdens kurser

Hemslöjdens kurser anordnas av hemslöjdsföreningarna, ofta i samarbete med hemslöjdskonsulenterna och ibland också i samarbete med studieförbund eller annan samarbetspart. Kurserna bedrivs i form av deltidskurser omfattande 16 till 200 lektioner.

Övriga aktiviteter och utställningar

Det pågår en omfattande verksamhet i föreningarna förutom kursverksamheten. Många arrangerar slöjdcaféer, inspirationskvällar och liknande aktiviteter, en del har handledning andra bjuder på tillfällen att träffas och slöjda tillsammans. Denna verksamhet ökar år från år. Föreningarna ordnar också studiebesök hos slöjdare, föreläsningar, resor, slöjdarutbyten med mera.

Utställningar för att visa slöjd och lyfta fram slöjderna genomförs av föreningarna. Sammanlagt har ca 150 utställningar visats på ca 90 platser med över 600 slöjdare som utställare. Totalt har över 200 000 personer besökt utställningarna.

Kurser som rapporteras till skolverket under rubriken "Hemslöjdens kurser"

- 2014** 115 stycken och 943 personer deltog i kurserna, hemslöjdsföreningar i 15 län anordnade kurserna.
- 2013** 94 kurser och 814 personer deltog i kurserna, hemslöjdsföreningar i 12 län anordnade kurserna.
- 2012** 115 kurser och 1 043 personer deltog i kurserna, hemslöjdsföreningar i 13 län anordnade kurserna.

För att stärka slöjdkunskapen specifikt vad gäller vissa material och tekniker har en del föreningar akademier, gillen eller liknande där deltagarna på olika sätt fortbildar sig.

Hemslöjdens samlingar

Under året har migrationen av Hemslöjdens samlingar till nytt verktyg tagit stora steg framåt. Sedan tidigare finns här samlingar från Medelpads Hemslöjdsförening, Kronobergs Hemslöjdsförening och Skånes Hemslöjdsförbunds med Östra Skånes hemslöjdsförening och Stiftelsen skånsk hemslöjd.

Följande föreningar har börjat arbeta med sina samlingar under året: Kalmar läns Hemslöjdsförening, Skaraborgs läns Hemslöjdsförening, Gotlands läns Hemslöjdsförening, Leksands Hemslöjdsvänner, Södra Dalarnas Hemslöjdsförening, Rättviks Hemslöjdsförening, Mora Hemslöjdens Vänner och Falu Hemslöjdsförening. Totalt har nu tolv föreningar inloggning till sina samlingar, nio föreningar har lagt ut föremål på Digitalt museum. Vid årsskiftet fanns 30 mappar sammanställda på Digitalt museum och närmare 2000 objekt.

Nya arenor

För att nå fler människor som är intresserade av handgjort skapande har många föreningar verksamhet på nya arenor, det vill säga på platser där föreningen inte haft verksamhet tidigare. Föreningarna berättar om verksamhet på handelsträdgårdar, ungdomsgårdar, fritidsgårdar, bygdegårdar, hembygdsgårdar, sjukhus och köpcentra, på torget i staden och på syffestivalen i Malmö och i Älvsjö.

* Sammanställning av den information riksförbundet har fått in från medlemsföreningarnas verksamhet 2014.

HEMSLÖJDENS BARN- OCH UNGDOMSVERKSAMHET

Barnverksamheten drivs i form av slöjdklubbar, men verksamheten kan också gå under namn som Barn slöjdar, Slöjdkul eller Lovslöjd. Flera föreningar har workshops för mellanstadieelever, drop in-verksamhet, familjесlöjd över generationer. Även 6-årsverksamhet och kurser för 7-åringar rapporteras.

Verksamheten kan ske i samarbete med studieförbund, museum, kommun, landsting, region, hembygdsförening, annan kulturförening, barnkulturcentrum, kulturskolan, skapande skola, grundskolan, bibliotek, konsthantverkare, festivaler, bostadsbolag och hemslöjdskonsulenter. Verksamheten kan vara återkommande, med samma barn som deltar varje gång, eller öppen, där olika barn deltar vid varje tillfälle.

Föreningarna når *över* 5 000 barn med sin barn-

verksamhet. Siffran är lite lurig eftersom en del barn återkommer varje vecka, som i en slöjdklubb, medan andra är med på en enstaka aktivitet.

Verksamheten för unga, 13–20 år, har bedrivits som workshops, sommarkurser eller läger, ofta i samarbete med grundskola, gymnasieskola, Kulturpedagogiskt centrum, studieförbund, festivaler, kultur dagar i kommunen, skapande skola Folkmusikens hus och hemslöjdskonsulenter. Det är färre föreningar som jobbar med gruppen unga 13–20 år. Ett tiotal föreningar vänder sig särskilt till denna målgrupp med riktade aktiviteter.

Antalet barn och unga som är medlemmar i föreningarna är ca 500 stycken, men många fler deltar i aktiviteter som inte kräver medlemskap.

HEMSLÖJDEN SOM NÄRINGS- GREN

I dag finns 21 butiker runt om i landet, som via sina ägare, hemslöjdsföreningarna, är indirekt anslutna till Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund.

Föreningarna arbetar för slöjdarna och näringen på flera sätt, inte minst genom att arrangera utställningar och anlita slöjdare som kursledare.

»Verksamheten kan vara återkommande, med samma barn som deltar varje gång, eller öppen, där olika barn deltar vid varje tillfälle.«

UTMÄRKELSER, STIPENDIER OCH BREV

Utmärkelser

Medaljer

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund fick 1945 medgivande av Konung Gustav V att återuppliva de medaljer, en för kvinnliga och en för manliga slöjdare, som instiftades av Konung Adolf Fredrik och Drottning Lovisa Ulrika. Medaljerna utfördes 1753 av medaljgravören Daniel Fehrman. Den 22 november 1954 fastställde Konung Gustav VI Adolf de bestämmelser som fortfarande gäller för utdelning av dessa medaljer.

Hemslöjdens medalj är avsedd att utgöra en belöning för framstående insatser inom hemslöjdens område, för främjande av hemslöjd eller för mångårigt och skickligt hemslöjdsarbete.

Medaljen, som finns i både guld och silver, delas ut av styrelsen för Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund. Hemslöjdsförening eller minst tre ledamöter i styrelsen för Riksförbundet kan föreslå lämpliga medaljörer.

MEDALJEN I GULD HAR TILDELATS HKH Prins Eugen (1945), överhovstallmästare H. O. Ramel (1945), fröken Lilli Zickerman (1945), fru Anna Fahlén (1949), landshövding Bo Hammarskjöld (1951), fru Mattis Hörlén (1952), professor Gerda Boëthius (1954), rektor Erland Borglund (1954), fru Emma Jacobsson (1964), byrådirektör Carl Lamberth (1965), fru Ulla Melin (1965), verkställande direktör Gull Lillecrona (1968), textilkonstnär Märtha Gahn (1970), docent Anna-Maja Nylén (1971), direktis Gertrud Ingers (1971), verks. direktör Eric Hanes (1976), intendent Gunnel Hazelius Berg (1978), spetskonsulent Sally Johanson (1980), förste hemslöjdskonsulent Brita Sundblad Laurin (1981), förvaltningschef Bertil Uggla (1986), förbundsordförande Ingegärd Oskarsson (1989), rektor Greta Johansson (1992), läns-hemslöjds-konsulent och slöjdare Kjell Wikström (1995), läns-hemslöjds-konsulent och slöjdare Wille Sundqvist (1995), textilkonstnären Edna Martin (1998), intendent Sofia Danielson (1998), chefredaktör Katarina Ågren, (2001), docent Elisabet Stavenow-Hidemark

(2001), textilkonstnär Wanja Djanaieff (2005), f.d. intendent Ingrid Bergman (2009).

MEDALJEN I SILVER HAR TILDELATS Hemslöjds-konsulent Birgitta Nygren, Gotland och Hemslöjds-konsulent Lillemor Boman, Södermanland.

Förtjänstmärket

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund tog 1978 fram ett förtjänstmärke i guld. Förtjänstmärket utgör ett komplement till medaljen i guld och silver.

Förtjänstmärket i guld delas ut till personer som på olika sätt utfört ett synnerligen förtjänstfullt arbete till gagn för den svenska hemslöjden. Märket kan ges till personer som arbetar för hemslöjden såväl inom som utom hemslöjdens organisationer.

Förtjänstmärket kan delas ut av styrelsen för respektive hemslöjdsförening och styrelsen för Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund. Förtjänstmärket bekostas av den organisation som delar ut märket.

Diplom för slöjd

Diplom för slöjd är ett grafiskt blad efter ett pappersklipp av Agneta Flock. Diplomet kan delas ut av hemslöjdsföreningarna eller riksförbundet, som en uppmaning till slöjdare eller andra inom hemslöjden verksamma personer.

Hedersmedlemmar

Ingegerd Oskarsson, fd. riksdagsledamot och förbundsordförande i SHR.

Elvy Olsson, fd. landshövding och förbundsordförande i SHR.

Irène Vestlund, fd. riksdagsledamot och förbundsordförande i SHR.

Marianne Andersson, fd. riksdagsledamot och förbundsordförande i SHR.

Anne Ludvigsson, fd. riksdagsledamot och förbundsordförande i SHR.

Stipendier

Bo Hammarskjölds stiftelse 2014

Stipendiet delas ut till inom Hemslöjden verksam person, företrädesvis yngre, för studier som kan vara till gagn för hemslöjden i Sverige.

2014 delades 50 000 kr ut fördelat mellan fyra stipendiater: 20 000 kr till kursledare och lärare Karin Eldforsen, Landskrona; 20 000 kr till studerande Hanna Björklund Olsson, Skärholmen; 5 000 kr till slöjdlärare och sömmerska Emma Frost, Mora; 5 000 kr till studerande Hannah Waldron, Danderyd.

Märtha Gahns stiftelse 2014

Stipendiet delas ut till textilkonstnär som har intresse för och som ägnat sig åt sakrala uppgifter inom textilkonsten. Utbetalning kan även ske till fritt arbetande textilkonstnärer.

2014 delades 25 000 kr ut till textilkonstnär Birgitta Nordström, Hönö.

Ingeborg Strömbergs stiftelse 2014

Stipendiet delas ut till yngre svensk slöjdare, som vill ta vara på och utveckla slöjden inom Sverige och öka sin yrkesskicklighet.

2014 delades 10 000 kr ut fördelat på två stipendiater: 5 000 kr till studerande Johanna Samuelsson, Borås; 5 000 kr till studerande Katja Beckman, Skara.

Carl Lamberths stiftelse 2014

Stipendiet delas ut till formgivare som anlitas av hemslöjdsföreningar anslutna till SHR, för studier resor företrädesvis utomlands.

2014 delades 5 000 kr ut till studerande Johanna Samuelsson, Borås.

GESÄLL- OCH MÄSTARBREV

GESÄLLBREV

Följande två gesällbrev delades ut:

- Ikumi Otakis, Sätergläntan, i handvävaryrket. Hon tilldelades också stora silvermedaljen.
- Jenny Larsson, HV-skola, i broderiyrket med inriktning på konstbroderi. Hon tilldelades också lilla silvermedaljen.

**SVENSKA HEMSLÖJDSFÖRENINGARNAS
RIKSFÖRBUND THE NATIONAL
ASSOCIATION OF SWEDISH HANDICRAFT
SOCIETIES FÉDÉRATION NATIONALE
DES SOCIÉTÉS SUÉDOISES D'ARTISANAT
DOMESTIQUE REICHSVERBAND
SCHWEDISCHES HEIMATWERK**

ORGANISATION

HÖGRE BESKYDDARE: HANS MAJESTÄT KONUNG CARL XVI GUSTAF

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund, SHR, är den ideella hemslöjdsorganisationen för landets hemslöjdsföreningar.

Uppdrag

Enligt stadgarna ska riksförbundet ”främja hemslöjden i Sverige och dess utveckling”. Vidare ska förbundet ”utgöra ett centralt organ för och ett föreningsband mellan landets hemslöjdsföreningar, eller motsvarande, vara till nytta för hemslöjden i Sverige och att vara den sammanhållande länken mellan landets hemslöjdsföreningar och förbund”.

Riksförbundet har uppdrag dels från medlemsföreningarna, dels från Nämnden för hemslöjdsfrågor som fördelar medel till Riksförbundet från Kulturdepartementet under främjaranslaget, utgiftsområde 17, anslagsposten 4:3, ap. 2.

Medlemsföreningarnas uppdrag till riksförbundet utgår från stadgarna och utifrån beslut på förbundsstämman. Uppdraget från Nämnden för hemslöjdsfrågor är att utveckla det regionala hemslöjdsengagemanget och positionera hemslöjdens föreningsliv i den nya samverkansmodellen, stärka föreningslivet och hitta nya samarbetsformer med landets hemslöjds konsulenter oberoende av huvudmannaskap för konsulenterna.

31 december 2014 var totalt 89 hemslöjdsfören-

ingar medlemmar i Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund varav 26 riks/region/länshemslöjdsföreningar och 63 lokala hemslöjdsföreningar. Ca 14 500 personer är medlemmar i någon av de lokala eller regionala hemslöjdsföreningarna eller riksföreningarna. Medlemsantalet har sedan 2009 ökat med 20 %.

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund har förbundskansli på Åsögatan i Stockholm. Här arbetar förbundets personal och kansliet är också en mötesplats för olika aktörer i Hemslöjdens nätverk.

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund äger bolaget Svensk Slöjd AB, ett servicebolag för den ideella verksamheten. Här ryms de tre affärsområdena, tidningen Hemslöjd, Hemslöjdens förlag och butiken Svensk Slöjd. Inom bolaget kan även vissa projekt drivas.

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund är den största ägaren till Sätergläntan Institutet för slöjd och hantverk, där det drivs både fleråriga utbildningar och kortkurser.

Medlemsutveckling

Antalet medlemmar i organisationen har 2009–2014 ökat med 20 %. Detta ses som mycket positivt då antalet medlemmar generellt minskar inom den ideella sektorn. Under 2014 minskade medlemsantalet med knapp 300 medlemmar.

Medlemsutveckling

2009	12 086 medlemmar
2010	12 538 medlemmar
2011	13 030 medlemmar
2012	14 218 medlemmar
2013	14 739 medlemmar
2014	14 468 medlemmar

»Antalet medlemmar i organisationen har 2009–2014 ökat med 20 procent.«

Förbundsstyrelsen

Förbundsstyrelse vald på stämman 2013

Malou Örner, förbundsordförande, Stockholm
Kerstin Wickman, 1:e vice ordförande, Stockholm
Helena Wottle, 2:e vice ordförande, Visby
Christel Engelbert, ledamot, Stockholm
Mia Lindgren, ledamot, Skövde
Per Lodenius, ledamot, Norrtälje
Desirée Liljevall, ledamot, Kalmar
Annsofie Magnér, suppleant, Malmö
Jögge Sundqvist, ledamot, Umeå
Åse Berglund, suppleant, Linköping
Anders Ståhl, suppleant, Falun

Styrelsen består av ordförande och nio ordinarie ledamöter och två suppleanter. Under året har styrelsen haft fem sammanträden; februari, maj, september, november och december. Flera ledamöter har medverkat vid besök hos föreningarna och vid föreningsmötet arrangerat av riksförbundet för medlemsföreningarna.

Riksförbundet äger servicebolaget Svensk slöjd AB, där tidningen Hemslöjd, bokutgivning på Hemslöjdens förlag och butiken Svensk slöjd ingår. Aktiebolaget har en egen styrelse. Men riksförbundet har som ende ägare ansvar för bolaget.

Arbetsutskott valt på stämman 2013

Malou Örner, förbundsordförande, Stockholm
Kerstin Wickman, 1:e vice ordförande, Stockholm
Helena Wottle, 2:e vice ordförande, Visby
Arbetsutskottet har sammanträtt fem gånger under året.

Valberedningen vald på stämman 2013

Birgitta Carlsson, ordförande Skaraborgs hemslöjdsförening, Skövde, sammankallande
Anna-Karin Jobs Arnberg, sektionschef intendent, kunskap och förmedling Nordiska museet, Stockholm
Agneta Gefors, mjukslöjdskonsulent Kalmar läns hemslöjdsförening, Kalmar
Ann-Kristin Jonäng, ordförande Gästrike-Hälsinge hemslöjdsförbund, Bollnäs
Torbjörn Lindström, enhetschef Västarvet, Borås

Arbetsgrupper

Gruppen för framtagandet av Hemslöjdens gemensamma verksamhetsplan 2014–2017

Lena Bengtsson Hedlund, Staden Malmös hemslöjdsförening
Åsa Järeslätt, Staden Malmös hemslöjdsförening
Karin Jönsson, Stockholms läns hemslöjdsförening
Görel Pehrson, Halländska hemslöjdsföreningen
Bindslöjden
Jeanette Rapp, Örebro läns slöjdförening
Helena Wottle, Gotlands läns hemslöjdsförening
Malou Örner, riksförbundets styrelse
Kerstin Andersson Åhlin, riksförbundets kansli
Agneta Carlson, riksförbundets kansli

Arbetsgruppen har träffats flera gånger under året och utifrån verksamhetsplanen, som godkändes på föreningsmötet i november 2013, arbetat fram en ”verktygslåda” med tips och modeller för föreningarna.

Centrala avtal för hemslöjdskonsulenterna

KG Davidsson, Västmanlands läns Hemslöjdsförbund.
Ulf Färnhök, Kalmar läns hemslöjdsförening.
Helena Wottle, Gotlands läns hemslöjdsförening.
Malou Örner, förbundsordförande.
Kerstin Andersson Åhlin, samordnare verksamhetschef.

Granskningsnämnden för gesäll- och mästarbrev

Gun Aschan, Stockholm.
Ulla Engqvist Claesson, Skövde.
Wanja Djanaieff, Stockholm.
Annika Ekdal, Göteborg, från och med 1 januari 2014.
Granskningsnämnden kan adjungera referenspersoner.

Stipendiekommittén

Kerstin Wickman, förbundsstyrelsen.
Anders Isgren, hemslöjdskonsulent Kalmar län.
Samir Alj Fält, formgivare
Anna Åhlin Häggström, riksförbundet.
Stipendiekommittén kan adjungera referenspersoner.

»Budgetarbetet är ett viktigt verktyg för att kunna styra så mycket som möjligt av resurserna till verksamheten.«

Förbundskansliet

Personal

På förbundskansliet och inom bolaget Svensk Slöjd var under 2014 i medeltal 11 personer anställda, varav tio kvinnor och en man: verksamhetschef 100 %, vice verksamhetschef 100 %, kansliansvarig 100 %, föreningsutvecklare 100 %, chefredaktör 100 %, redaktör 100 %, redaktionssekreterare 50 %, förlagsansvarig 100 %, marknadsansvarig 40 %, butikschef 75 %, säljare 50 %, ekonomiassistent 100 %, kommunikatör 100 %.

Verksamhetschefen leder verksamheten på förbundskansliet och har ansvar för förbundskansliets personal. För att vara en god arbetsgivare pågår ett ständigt arbete med att ha aktuell kunskap och metoder för en bra ledning och organisation. Som medlem i arbetsgivarorganisationen IDEA finns ett gott stöd. Under senaste året har en övergång till nytt avtal med målstyrd arbetstid genomförts. Det har bidragit till att ytterligare utveckla och kvalitetssäkra personalens arbetsuppgifter genom att varje personal får ett uppdrag för sina uppgifter och svarar på hur uppdraget ska genomföras med en handlingsplan. Handlingsplanen följs sedan upp under året, både genom utvecklingssamtal och genom andra uppföljningsmöten.

Förutom den verksamhet som beskrivits ovan ansvarar personal på förbundskansliet för och sköter om lokaler, ekonomi- och personaladministration, utrustning och inventarier samt övrig administrativ service. En del av arbetet görs för själva kansliet, en del för medlemsföreningarna. Datorsupport och medlemsregister är outsourcat men kräver ändå intern

kunskap för att kunna vara en god beställare. För att kvalitetssäkra verksamheten och vara så kostnadseffektiv i alla delar arbetar kansliet löpande med översyn av avtal och när så behövs görs omförhandlingar och nya upphandlingar.

Ekonomi- och personaladministrationen sköts helt på förbundskansliet. Det omfattar löpande redovisningsarbetet med uppföljningar och avstämningar, bokslut och årsredovisning samt löneadministration och rapportering till myndigheter och organisationer. För att följa avtal och lagar och regler krävs att kansliet löpande är uppdaterad på vad som gäller för både personalfrågor och skattefrågor. I en verksamhet som vill maximera så mycket som möjligt av resurserna till verksamheten blir budgetarbetet med uppföljningar och nya prognoser mycket viktiga verktyg för att styra. Det behövs kunskap om vad som är relevanta uppgraderingar vad gäller teknik och hjälpmedel för att ekonomi- och personaladministrationen ska vara effektiv.

I administrationen ingår också ett stort arbete med projektansökningar och redovisningar, både av genomförande och av ekonomin. Olika bidragsgivare ger medel till olika ändamål och kräver därmed redovisningar anpassade därefter. Det innebär inte sällan ett omfattande löpande ekonomiskt redovisningsarbete och skriftliga redovisningar. Detta tar mycket tid. Under 2014 har ett flertal ansökningar gjorts, utan större framgång mycket på grund av att riksförbundet fått så mycket projektmedel i samband med hundraårsjubileet.

Medlemskap i andra organisationer

Nordiska Hemslöjdsförbundet
Europeiska Hemslöjdsförbundet
Ax – Ideell kulturallians
Ideell Arena
Hela Sverige ska leva
Föreningen Norden
Svenska Vävrådet
IDEA

Organisationer där SHR har ledamöter 2014

Sätergläntan

Anne Ludvigsson, ordförande, Linköping; Tina Ehn, ledamot, Hunnebostrand; Åse Berglund, ledamot, Linköping; Silje Andersson, ersättare, Västerås.

Europeiska Hemslöjdsförbundet

Kerstin Andersson Åhlin, ledamot i styrelsen, SHR; Anna Åhlin Häggström, representant, Svensk Slöjd.

Nordens Hemslöjdsförbund

Kerstin Andersson Åhlin, representant, SHR; Agneta Carlson, representant, SHR.

Adresser

Förbundskansliet

Åsögatan 122,
116 24 Stockholm
Telefon: 08 54 54 94 50
E-post: info@hemslojden.org
www.hemslojden.org

Hemslöjdens förlag

Åsögatan 122,
116 24 Stockholm
Telefon: 08 54 54 94 59
E-post: folaget@hemslojdensforlag.se
www.hemslojdensforlag.se

Tidningen Hemslöjd

Åsögatan 122,
116 24 Stockholm
Telefon: 08 54 54 94 42
E-post: redaktionen@hemslojd-tidningen.se
www.hemslojd-tidningen.se

Svensk Slöjd butik

Nybrogatan 23,
114 39 Stockholm
Telefon: 08 663 66 50
E-post: butiken@svenskslojd.se
www.svenskslojd.se

